

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום רביעי כ"ז אב תשפ"ב | דף היומי בבלי: כתובות מט.

דף היומי בהלכה: מתחילת סימן מ"ב עד סעיף ב'.

מוסר: שמירת הלשון - פרק ט"ז 'עוד בוא' עד פרק ט"ז 'ואפילו אם'.

קנין חכמה הלימוד השבועי: שער יחוד המעשה פרק ה' 'וכאשר יתייאש היצר... מצד הגאות והגאון' עד 'ואם לא תשמע לוי'

להצטרפות לקבלת הפותח בכל יום במייל: dirshu@dirshu.co.il

כיצד הפך בנו של החנווני מהעיריה לתלמיד חכם ומתמיד עצום | קיבלתי סימן מופלא מהשמים בעיצומו של קרב סוער, ובכל זאת... | בתוך שלוש שעות נפתרו ליהודי הזה כל בעיות החיים, אבל לרבי זה עדיין לא הספיק | 2473

הסיפור היומי

בבוקר, לחרדתי הרבה, אני מתעורר מחלום מתוק בשעה עשרים לשבע! מה אני עושה? אם אסע כמו שתכננתי, מתי אתפלל? ואם אתפלל במניין כמו שצריך, אני עלול להפסיד את המטוס, את הכסף, את החתונה, ולאכזב את כל המשפחה...

המלחמה היתה קשה, אבל הניצחון שלי גרם לעוד מיישהו לנצח במערכה גורלית הרבה יותר

להתפלל שחרית כראוי, מתחילה ועד סוף. בשעה שמונה ועשרים הגעתי הביתה, ומיד לקחתי את המזוודות ונכנסתי לרכב. הוא התניע, ובדרך הנהג מספר לי בכמה משפטים בודדים סיפור חיים עגום:

"הייתי בחור טוב בישיבה מצוינת. למדתי היטב והשגתי ציונים גבוהים". סקרתי אותו ככה, כאילו אני רואה אותו בפעם הראשונה. אני מנסה למצוא איזה רמז לעבר המפואר שלו, ואיני מוצא כל סימן. הוא נראה כמו חילוני למהדרין למרבה הצער, והתיאור שלו לא מסתדר לי בכלל.

הוא רואה שאני מפקפק בעובדות, וכדי להמחיש לי עד כמה הוא היה תלמיד טוב, הוא מתחיל באיזו סוגיה בגמרא, עם כל הביטויים הישיבתיים, שרק מי שהיה בפנים יודע.

"נו", אני שואל. הוא נאנח וממשיך: "היה לי חבר שגם הוא היה בחור טוב. הוא למד היטב ומשום מה נכנסתי לתחרות אתו. מי קם יותר מוקדם, מי לומד הכי הרבה, מי משיג ציון יותר גבוה. זה לא היה בריא. זה הלחיץ אותי מאוד וגרם לי להתאמץ מעל

התכוננתי לטוס לחתונה באמריקה, לשמוח עם בני משפחתי, ודי התרגשתי מהרעיון שאני הולך לעבור את הים. התארגנתי עם מזוודות וכל הנדרש, ולפני היום המיועד הזמנתי נהג שיבוא לקחת אותי בשעה שבע וחצי בבוקר. אני מתגורר בביתר, מרחק נסיעה של שעה ורבע מנמל התעופה בלוד. היה עלי להיות שם בשעה תשע, ומכיוון שבבוקר יש הרבה פקקים, הזמנתי אותו לשעה מוקדמת דיה, שלא תהיינה תקלות.

בבוקר, למרבה הבושה והבלבול, אני מתעורר מחלום מתוק בשעה עשרים לשבע! מה אני עושה? אם אני נוסע כמו שתכננתי, מתי אתפלל? ואם אני מתפלל במניין כמו שצריך, אני עלול להפסיד את המטוס, את הכסף ואת החתונה, ולאכזב את כל המשפחה.

המלחמה היתה קשה אבל קצרה. התקשרתי לנהג, התנצלתי על שקמתי בשעה הכי לא מתאימה והצהרתי שאוסיף לו כסף על המתנה. אני הולך להתפלל במניין, ומייד כשאסיים נצא לדרך. הלכתי לבית המדרש הסמוך לביתי, ובסייעתא דשמיא זכיתי

"אתה מבין?" הוא פנה אליי, "פתאום תפסתי שזה אמתי, אמתי לגמרי. ואלו לא רק דיבורים. יש פה באמת יהודי עם מסירות נפש. הוא יכול, ולמה אני לא יכול? אני מקנא בך, שיש לך כוחות כאלו, וחושב לעצמי שזה לא מוכרח להיות רק הסיפור שלך. גם לי מותר להתפלל במניין".

הוא המשיך בנסיעה ואמר שמהנסיעה הזאת הוא יחזור הביתה, וישנה את דרכו לטובה, ללא ספק. איני ממליץ לאף אחד לקום מאוחר, במיוחד לא ביום שהוא צריך לטוס. אבל מכיוון שהקב"ה סידר את זה כך, אני מאושר לקחת חלק בקירוב בן לאביו שבשמים.

(גיליון 'השגחה פרטית')

ומעבר לכוחותיי, עד שנשברתי. וכשנשברתי זה היה עד הסוף. מאסתי בהכול, ואתה רואה איך אני נראה היום..."

הווידיאו שלו כאב לי. חשבתי על כך שכל כך חשוב ללמוד מתוך מחשבה ראויה, כדי שהתורה שהיא סם החיים לא תהפוך לסם המוות ח"ו.

"עכשיו, כשישבתי וחיכיתי לך, אמרתי לעצמי: תראה אותו. יהודי שלא מעניין אותו כלום ומוכן לוותר על הכול בשביל תפילה במניין. הוא יכול להפסיד את הטיסה על כל מה שזה אומר, רק בשביל לעשות מה שה' ציווה עליו. זה יהודי אמתי! הוא לא עובד כדי להתחרות עם מישהו או כדי להשיג איזה רווח אישי. הוא פשוט עובד את ה'.

גלרית ענק ממסע הלווית מרן הגאון חכם שלום כהן זצוק"ל נשיא מועצת חכמי התורה

צילום: יונתן סינדל / פלאש 90

”שעות רבות הרהרתי בדברים, עד שהתחלתי לבכות - מדוע אבא שלי לא לימד אותי את כל זה? וכך תוך כדי שאני יורה לעבר קווי האויב אני פונה לה' ואומר: ריבונו של עולם, אם אתה אכן קיים, אני מתחנן אליך, תן לי סימן!

”הסימן המופלא לא איחר להגיע, אבל שום דבר בחיים שלי לא השתנה - ואתם יודעים מדוע?”

”איך ססימתי את דברי, הלא יאמן קרה! פגע בי רסיס בדיוק באצבע, ומיד פיננו אותי משם ולא חזרתי יותר לשדה הקרב”. החלוץ הציג את אצבעו עליה נכרו סימני החבלה, כאומר ”אצבע אלוקים היא!”.

”באותו רגע גמלה החלטה בלבי - מיד בסיום המלחמה אני הולך ללמוד יהדות ולהכיר את בורא העולם! ”כשהסתיימה המלחמה, נותרו לי רק שלושה חודשים כדי להשלים את התואר שלי באגרונומיה. אמרתי לעצמי 'רק אסיים את התואר - ומיד לישיבה!'.

”ואכן, סיימתי את לימודי, אך מה אומר - אותם רגשות קודש שאפפוני אז, אותה התלהבות רוחנית - הצטננה, ושוב כבר לא בער לי ללכת ללמוד יהדות, והנה אתה רואה אותי היום - לא מבין אפילו מה זה 'חילול שבת'...”.

”ועתה ישראל מה ה' אלוקיך שואל מעמך כי אם ליראה את ה'” לפי זה, מבאר הגאון רבי יהודה צדקה זצ”ל בספרו ”קול יהודה” את הפסוק ”ועתה ישראל מה ה' אלוקיך שואל מעמך כי אם ליראה את ה'” וגו' ולכאורה, מדוע הזכירה כאן התורה מלת ”ועתה”, שלכאורה מיותרת?

אלא באה התורה להודיע שכל הרוצה ללכת בדרך ה' - עתה הוא הזמן ליראה את ה' ולקיים מצוותיו, ואין לדחות זאת לזמן הסמוך למיתה. האדם מחליט להיטיב את דרכיו, אך אז בא לפניו יצר הדחיינות ומשפיע עליו לדחות את החלטתו למועד מאוחר יותר, והוא אומר לעצמו: ”אתחזק אחרי החתונה”, ”אקח את עצמי לידיים אחר שאעבור דירה”, ”אפתח דף חדש מתחילת השנה הבאה”, ”אקבע עתים לתורה אחרי שאצא לפנסיה”.

צורת חשיבה זו מונעת כל תיקון. לכן צריך להחליט ולעשות מיד. כאשר אדם מחליט בתקיפות ש”מעתה אני משנה הרגל שלי זה ולא מחכה עוד דקה נוספת”, יצר הרע פורח ונעלם לו. (הרב עובדיה חן, גיליון 'אהלה של תורה')

בצעירותו, גרו הוריו של הגאון רבי שלמה זלמן אויערבך זצ”ל בשכונת ”נחלת צדוק” שבירושלים. באותו בנין דרו גם ”חלוץ” ורעייתו, שרחוקים היו משמירת תורה ומצוות. הרבנית אויערבך דיברה על לבם שישתדלו להתחשב ברגשותיהם ולא לחלל שבת. הם הסכימו, אולם כבר בשבת הראשונה הפרו את הבטחתם.

הרבנית שלחה את בנה, רבי שלמה זלמן, שיפעל כחכמתו לסדר את העניין... בבירור קצר התברר שהללו כלל לא ידעו מה נקרא ”לחלל שבת”, ולתומם חשבו שמותר לכתוב בשבת.

תוך כדי הדברים, נתגלגלה השיחה בין בעל הבית לבין הבחור שלמה זלמן, והחלוץ החל לספר על עצמו. ”אל תסתכל עלי ככה, אני יהודי מאמין!”, פתח את דבריו, ”גדלתי בבית רפורמי ולא ידעתי מאומה על יהדות. כשפרצה מלחמת העולם הראשונה התגייסתי לצבא. תוך זמן קצר מצאתי עצמי שוכב בתוך שוחה, ויורה ללא הפוגה לעבר קווי האויב.

”יחד אתי לחמו יהודים שומרי מצוות, ושמתי לב לדבר מעניין. מדי פעם הם היו מוציאים מכיסם ספר קטן, ממלמלים בלהט, ולאחר מכן נראים הרבה יותר רגועים...”

”יום אחד שאלתי את אחד מהם - מה זה הספר הזה שאתם ממלמלים מתוכו? והלה פתח בהרצאה שלימה על יהדות. הוא דיבר על הקב”ה ועל השגחה פרטית, ועל כך שאיננו כאן במקרה, ושהוא מדבר עם אבא שבשמים ומוצא בכך נוחם.

”שעות רבות הרהרתי בדברים, עד שהתחלתי לבכות - מדוע אבי לא למדני כל זאת? וכך תוך כדי שאני יורה לעבר קווי האויב אני פונה לה' ואומר: ריבונו של עולם, אם אתה אכן קיים, אני מתחנן אליך, אנא, תן לי סימן לכך! חשבתי לעצמי איזה דבר יכול להיות סימן, ואמרתי: אם אתה קיים, אנא דאג שאצא מהמלחמה חסרת הפשר הזאת, שיפגע בי כדור בדיוק באצבע כך שלא אוכל לירות יותר, וישחררו אותי מהתופת הזאת!

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

הרה"ח רבי העניך טריקובסקי זצ"ל היה אחד מוותיקי תלמידי ישיבת 'שערי שמים'. הוא עלה ארצה מפולין לאחר המלחמה והתגורר בירושלים. שקידתו והתמדתו בגילו המופלג הפליאו את הכל. פעם פתח את סגור ליבו וסיפר...

כיצד הפך בנו של החנווני מהעיירה לתלמיד חכם ומתמיד עצום

ברם עיקר הלימוד בחנותו של אביו, היה בשעות הצהריים, כאשר על פי רוב היתה אז הפסקה מתנועת הקונים. או אז היה אביו מתהלך בחנותו הקטנה הלך ושוב, ומתחיל לדבר אל נפשו בקול, כשהילד הקטן שעמד מן הצד שומע ובולע כל מילה.

וכה היו יסודות דבריו: "וכי בשביל מה ירדה נשמתי לזה העולם? - בשביל לקנות סחורה בעשר זלאטות, ולמכרה בשנים עשר זלאטות?... האם בשביל כך צריכים להוריד נשמה עליונה וקדושה מתחת כסא הכבוד, עד עולם שפל ומגושם שכזה?!... על מה ולמה באה אם כן הנשמה לזה העולם?"

הוא היה חוזר ומשנן לעצמו רבות את דברי המסילת ישרים הנודעים בפתח ספרו (פ"א בבאור כלל חובת האדם בעולמו): "יסוד ה'חסידות ושרש ה'עבודה התמימה הוא, שיתברר ויתאמת אצל האדם מה חובתו בעולמו, ולמה צריך שישים מבטו ומגמתו בכל אשר הוא עמל כל ימי חייו וכו'", ומתוך דיבורים אלו, היה מתיישב בהתלהבות ללימוד התורה הקדושה! והיה מתמיד גדול מאד, שלא היה מסוגל להעביר את הזמן לבטלה! והיה מנצל כל דקה פנויה ללימוד התורה! דברים אלו חדרו לנפש הבן, עד שגם הוא נהיה מתמיד גדול עד סוף ימיו, והיה מנצל כל העתים לטובה ללימוד התורה בשקידה נפלאה!

(גיליון 'אילו של יצחק')

הרה"ח רבי העניך טריקובסקי זצ"ל, היה אחד מוותיקי תלמידי ישיבת "שערי שמים". איש חסיד, ירא שמים ושלם. הוא עלה ארצה מפולין לאחר המלחמה, התגורר בירושלים, והיה משתתף תדיר בסדרי לימודי הישיבה. סדר שקידתו והתמדתו בגילו המופלג הפליאו לב כל רואיו. בהזדמנות אחת, פתח את סגור ליבו, וסיפר:

הייתה לו לאביו חנות מכולת קטנה באחת מעיירות פולניה, בחנותו החזיק את רוב מוצרי היסוד שצרכו יהודי העיירה. - ובימים ההם בטרם עידן המחשבים ו'מכונות רושמות' למיניהם, היו כל החישובים והחשבונות נעשים ידנית, בעזרת השכל שבמוח...

כילד קטן היה עומד מן הצד, ורואה את גדול 'חרדת הדין' שעל פני אביו בכל פעם שניגש לערוך 'חשבון' מסוים. "את המושג של 'חשבון הנפש' למדתי בהבטה על אבי בתהליך אותם חשבונות..." אמר ר' העניך.

כאשר לקוח היה ניגש לערוך 'חשבון', היה אביו בעל החנות מתרכז בכובד ראש, ורושם לפניו את רשימת המצרכים, משל היו אלו יהלומים יקרים... "1 כיכר לחם + גביע גבינה קטן + 1 ביצה + 1 כוס חלב וכו'..." הוא היה עובר על החשבון כמה פעמים, כדי שחלילה לא יצא מכשול של 'גזל' מתחת ידו, אף לא בפרוטה קטנה. - וכך חדר לעצמותיו של הילד הקטן מה זה "חשבון!"

יהלומים מגדולי ישראל

בעוד האיש מתמוגג בדמעותיו על ספר התהלים, נכנס לפתע אחד העשירים המפורסמים בניו יורק, ניגש היישר אל האיש וביקש ממנו לנקוב בסכום המדויק של כל חובותיו...

בתוך שלוש שעות נפתרו ליהודי הזה כל הבעיות של החיים שלו, אבל לרבי מסאטמאר זה עדיין לא הספיק. הוא חשב וחשב, עד שמצא רעיון...

בעקבות הוצאות הרפואה המרובות לווה כספים רבים, וחובותיו עלו והשתרגו למעלה ראש! - ואם לא די בזאת, הרי כתוצאה מן הריצות הרבות אחר הרופאים והביקורים התכופים בבתי חולים, הזניח אחד הילדים בבית את לימודיו, הוא ירד עד שהוכרחו 'לזרוק' אותו מן החיידר, ה' ירחם!

שח הגה"צ רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א: סיפר לי איש נאמן מתושבי העיר ניו יורק רבתי, שהגיע פעם אל ביתו נאווה קודש של מרן הרבי הקדוש בעל 'ויואל משה' מסטמאר זצוק"ל זי"ע, ובאותה עת היה מוקף יהודי זה בחבילי טרדין: אשתו חלתה במחלה קשה והרופאים לא הצליחו להעלות לה מזון, וכן

'מלמד' אחד, מחשובי המלמדים שבאותו חיידר של הילד, וביקש לקבוע עבורו שעה אחת ביום שיוכל ללמוד עם הילד, ולקחת אותו תחת חסותו. והבטיח להחזירו אל החיידר ולדאוג אישית להעלותו בחזרה אל מסלול הלימודים כראוי לו!

התברר אפוא, שבכל אותן שעות ישב הרבי הקדוש בחדרו פנימה, והפעיל את כל כוחותיו ואת קשריו המסועפים כדי להביא את העסקן הרפואי לפני האיש, לסדר את ענין מחלת אשתו. ואת הגביר הגדול, כדי להסדיר את כל חובותיו. ואת המלמד הנכבד לפתור את הבעיה עם הילד התלמיד הקשה. - וכך פתר הרבי הקדוש על אתר את כל בעיותיו בעיותיו של האיש.

אחר כל זאת, כשכבר חלפו להם בינתיים בערך כשלוש שעות, נקרא שוב האיש אל חדרו של הרבי פנימה, במאור פנים הודה לרבי נרגשות על כל העזרה הגדולה שדאג עבורו.

אך הרבי מצידו עדיין לא נחה דעתו, והשתוקקות לבו ההומה לגמול חסד ולהטיב עם ישראל בערה בו, והוא שאל את האיש: מה עוד יכול אני לעשות למענך?

היהודי השתומם לשאלתו של הרבי, ואמר בהכנעה גדולה שהוא מודה בכל לב לרבי על כל מה שעשה למענו עד עתה, ואינו יודע מה עוד יש לו לבקש...

אך הרבי לא הרפה, הוא חשב קמעא, התנמנם על כיסאו לרגע קט כדרכו בקודש, ולפתע ננער ואמר: הלא עד עתה גמלתי חסד רק עם גופך, ומה עם הנשמה? וכי בשביל נשמתך לא צריך לדאוג? - הנה מעניק אני לך בזה, את כל העולם הבא שלי שנוצר ממצוות גמילות חסדים זו, שעסקתי בה למענך בשלוש השעות האחרונות! קח נא את שכר המצוה הזו, שיהא בידך מן המוכן לאחר מאה ועשרים!

(טיב הקהילה מסעי תשע"ט)

היהודי אפוף הצרות נכנס לחדרו של הרבי הקדוש, והחל בוכה ומבכה במר נפשו על רוב צרותיו, באומרו שהוא כמעט על סף ייאוש! אין הוא יודע במה יגש לטפל קודם, אם באשתו החולנית, או בסילוק חובותיו הרבים, או בסידור הילד בתלמוד תורה - כשבכל שלושת הבעיות גם יחד אין לו מושג ואינו יודע כיצד ואיך לטפל בהם? ומה ניתן לעשות כדי להמציא פתרון של ממש לצאת מן הסכר.

נכמרו רחמיו של הצדיק על האיש המדוכא, ואמר לו: צא נא בבקשה אל חדר ההמתנה, המתן נא קמעא, ואראה מה אוכל לעשות בנידון. חזר האיש ויצא אל חדר ההמתנה הגדול, נטל ספר תהלים לידי, והחל להתפלל ולהתחנן לפני השם יתברך להושיעו מכל צרותיו.

והנה לפתע נכנס אחד מגדולי עסקני הרפואה המפורסמים שבניו יורק, ניגש היישר אל האיש וביקש את כל הפרטים אודות מחלתה המסתורית של אשתו, מתי החלה, ומה כבר עשו בנידון, אצל איזה רופאים ביקרו, ובאלו תרופות השתמשו, ובאיזה בית חולים שוכבת היא עכשיו - ויצא בהבטחה ברורה לעשות הכל כדי להשיבה לאיתנה!

לא חלפה שעה קלה, ובעוד האיש מתמוגג בדמעותיו על ספר התהלים, נכנס גביר גדול, אחד העשירים המפורסמים שבניו יורק, אף הוא ניגש היישר אל האיש וביקש לנקוב בסכום המדויק של כל חובותיו, ותיכף הוציא פנקס שיקים מהודר מאמתחתו ותחב לידי האיש מתנה הגונה ביותר שיש בה כדי לכסות את כל החובות עם עוד יתרה רבתית נאה...

חלפה שעה נוספת, כשהאיש ממשך ומתפלל בתפילותיו הזכות, מודה לפני השי"ת על העבר וצועק על להבא, והנה נכנס

הסיפור היומי

"למחרת סיפר לי ראש הישיבה, שבזמן השיעור צלצל הפלאפון שלו ללא הרף. ולאחר מכן כשחזר אל המתקשר, הוא הציג את עצמו כיהודי מאנגליה, וסיפר לו שאתמול הוא ישב לידי באוטובוס...

הוא חשב שהוא מגיע לארץ בשביל להשתתף בחתונה, אבל למעשה הקב"ה הביא אותו למטרה אחרת לגמרי...

עד שמצאתי את שאהבה נפשי, ישיבת 'תורה ודעת' בשכונת רמות בעיה"ק ירושלים, והם הסכימו שלנוכח מצבי אשלם פחות מהמקובל - 600 שקלים במקום 900. אולם הסתיים החודש הראשון, ו'אני אנה אני בא'... כי אין בידי לשלם אפילו את ה-600. והנה לאחרונה נולדו תאומות לאחי, שהוא אברך ת"ח ודר בעי"ת בני ברק יצ"ו, ומכיוון שאחת מהבנות שהתה בביה"ח, נסעתי בקו 402 מירושלים לבני ברק לעזור לו, ואותו היום יום שלישי בשבת היה, ו' תמוז תשע"ט.

סיפר הגה"צ רבי אלימך בידרמן שליט"א: בשבת שעברה סיפר לי בחור בן ישיבה חשוב, ירא שמים מרבים, שהכרת פניו ענתה בו שעדיו לגדולות, מעשה שאירע עמו, פלאי פלאות, ואלו דבריו: לדאבון לב עזבו הורי את דרך הישר התורה והמצוה, ובבואי לימי הבחרות חיפשתי בעצמי ישיבה טובה, אבל לא היה סיפק בידי לשלם את שכר הלימוד הגבוה שהם דורשים, וחלק לא אבו להכניס אותי מחמת הרקע המשפחתי, ואלו שבדיעבד קבלו אותי, דחקו אותי החוצה כשנתקשיתי בתשלומים, וכך חיפשתי וחיפשתי

אחר כמה שעות של עיכוב התקרבונו בשעתומ"צ לבני ברק, אז נתן לי שכני שטר של 100 יורו כמתנה לאחי לרגל הולדת הבנות, גם מיהר לברר אצלי את הפרטים של ראש הישיבה שלי, וביקש ממני עזרה בהשגת מונית שתמהר להוליכו לשדה התעופה כי אצה לו הדרך עד שאין לו אפילו שהות זמן מה להיכנס לחתונת וויז'ניץ.

ויהי ממחרת סיפר לי רה"י, שבעת מסירת השיעור צלצל הפלאפון שלו ללא הרף, ואחרי השיעור חזר אל המתקשר, וזה הציג עצמו כיהודי מאנגליה, ושילם שכר לימוד עבורי למשך כמה שנים!

נמצא, שלאותו יהודי היה נראה ש(כביכול) כל בואו הנה לארץ הקודש לא היה אלא לריק, שהרי את החתונה לא הספיק אפילו לאמירת מזל טוב גרידא, אבל קוב"ה אומר: ראה הבאתי אותך לסדר עבורו שכר לימוד... ותו לא מידי. לכן הושבתך ליד הבחור, וגרמתי לעיכוב נורא בדרך, והכל כדי שתפתח בשיחה עמו ותעזור לו שיוכל לעסוק בתורה בהשקט ובטח בישיבתו.

(באר הפרשה מסעי תשע"ט)

באמצע הדרך אירעה תאונה נוראה ואנשי ההצלה סגרו את הכביש למשך כשעתיים. נתקענו בפקק נורא וארוך, חלק מהנוסעים ירדו להתפלל מנחה וחלק עסקו בדברי תורה... אני הקט דברתי כמה רגעים עם הנהג, אח"כ חזרתי למקומי, שם נפתחה שיחה ביני לבין יהודי מתושבי אנגליה שישב לצדי. הלה שאלני מה לי ולנהג, שהוא רחוק מקהל יראי ה'. בלית ברירה עניתי לו שהוא ממכירי בית אבא, ולפליאתו מה לבן ישיבה עם רחוקים משמירת תורה ומצוות, הסברתי לו את כל המצב המשפחתי בו הנני נתון.

ומטבע הדברים, בגלל השהיה הארוכה שוחחנו בפתחות, והוא שמע ממני על כל מצבי בכלל, על הישיבה ועל מצב שכר הלימוד, ושהנני נוסע לעזור לאחי שבתו איננה חשה בטוב, וגם הוא ת"ח ומתקשה בפרנסת משפחתו. ולאידך, שמעתי אף אני ממנו שמקום מגוריו באנגליה וכל בואו הנה הוא רק (לפי דמיונו, וכדלקמן) כדי להשתתף ב'קבלת פנים' שלפני החופה בשמחת בית וויז'ניץ המתקיימת בבני ברק באותו יום, ומשם עליו למהר לשדה התעופה, כי פגישה חשובה ממתנת לו בעיר מגוריו לונדון.

דקה מתוקה - 60 שניות מרתקות על הדרך היומי

במה עסק הרב מבריסק בראש השנה בין התפילות?

כתובות דף מט

דעסקי בתורה

נכסים - חדשים, ולפיכך גם אני בצעירותי הייתי עוסק בתורה במשך ימי ראש השנה, כדי לקנות נכסים תורניים חדשים בשנה החדשה.

אחר כך גיליתי, הוסיף הרב מבריסק שלמעשה, תוך כדי העיסוק בתורה מתבזבזים רגעים קטנים, זעיר פה וזעיר שם. פעמים אני צריך לדפדף, או לקום מהכסא להביא ספר. לפעמים שואלים אותי שאלות, ואז אני ממתין לרגע. אך ביום ראש השנה אין רגע לבזבז, אי אפשר לוותר על אף שניה, וזה אפשרי רק באמירה רציפה של תהלים, בלי לאבד אף רגע!

(פניני פרשת השבוע)

יום ראש השנה, בבית מדרשו של הרב מבריסק, הגאון רבי יצחק זאב סולובייצ'יק זצ"ל. מקורביו כבר הורגלו בכך, אך אורחים שזו להם השנה הראשונה הופתעו לגלות כי הגאון הגדול, רבן של ישראל, עוסק בכל רגע פנוי לאורך כל היום באמירת תהלים. 'והלא - כבוד הרב יכול לעסוק בסוגיות חמורות בגמרא בעיון ובעמקות. מדוע הרב עוסק כל היום כולו אך ורק באמירת תהלים?' שאלו - הגאון מחרקוב זצ"ל.

השיבו הרב מבריסק: 'ראה נא. בראש השנה, העולם כולו מתאפס, כל יצורי אנוש חוזרים לרגעי הבראשית, בהם אין להם לא עושר ולא נכסים, אפס ידיעות ואפס אמצעים. באותם רגעים כל אחד מחפש להתחיל לרכוש לעצמו ידע חדש, להתחיל לקנות

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל? **שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il**

רכילות - לא רק מאחורי הגב

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר חפץ חיים

וכלשונו: "כי משום שהרשע הזה הלביש את עצמו במדת החוצפה והעזות ואמר בפניו, הותר לאו דלא תשא שמע שוא?!..."
ואכן החפץ חיים כאן שולח את המעיין לאותה הגה"ה, וכותב שזו סיבה נוספת לכך שעוון הרכילות חמור יותר כאשר הדברים נאמרים במעמד שלושתם, משום שאז נמצא שראובן נכשל - ומכשיל גם את שמעון - בלאווים נוספים.

וכלשונו בהגה"ה שם, בה הוא מתאר את המשך השתלשלות הדברים בין ראובן שמעון ולוי, וכותב שלאחר שראובן אומר ללוי "כך וכך דיברת באוזניי על שמעון" - "תיכף מתלבן פני לוי - ועובר ראובן על לאו ד'לא תשא עליו חטא'... ולוי משיב: 'אמת, דיברתי, אבל לא באופן זה ובניגון זה אמרתי', כידוע כי כמה דברים משתנים בתנועה אחת. ושמעון משיב: 'עתה, אף אם תכחיש אלף פעמים לא אאמינך, אחרי שאמר הדברים בפניך' - ועובר גם כן עוד על לאו ד'לא תשא שמע שוא'..."

המושג 'רכילות' נתפש אצלנו בדרך כלל כדיבורים מאחורי גבו של הזולת: ראובן פוגש את לוי ואומר לו - "כך וכך דיבר עליך שמעון". אולם החפץ חיים כותב (הלכות רכילות כלל ג סעיף א) שאדרבה, עוון רכילות חמור יותר כאשר הדברים נאמרים במעמד שלושתם - ראובן שמעון ולוי נפגשים, וראובן אומר לשמעון: "כך וכך דיבר עליך לוי".

והטעם הוא, "כי מעתה יתקבל הדבר אצלו [-אצל שמעון] לאמת גמור, שבוודאי יאמר: 'אילולא שהדבר אמת גמור, לא היה זה מעיז פניו לומר לו בפניו ממש'".

אגב כך עשויה להתעורר אצלנו השאלה: האם לאור ההנחה האמורה, שמן הסתם הרכילות היא אמת - מותר לשמעון לקבל את הרכילות? או שמא אעפ"כ אסור לו לקבלה.

במקום אחר (פתיחה, עשין, בהגה"ה של סעיף יד) כותב על כך החפץ חיים, שאף על פי כן אסור לשמעון לקבל את הרכילות,

מענה לשאלות ב'דף היומי בהלכה' גם באמצעות הדואר האלקטרוני

ניתן להפנות לשאלות בסימן 'לב'
לכתובת daf5609000@gmail.com

והרבנים המשיבים ישתדלו לענות בהקדם לכל פונה

באיזה מקרה עדיף לגנוז חפץ קדוש מאשר להשתמש בו?

בדבר, אם דין זה הוא מדאורייתא או מדרבנן. ואף כאשר החפץ הקדוש אינו ראוי יותר לשימוש לצורך הקדושה שבה שימש עד כה, לא ניתן להעבירו לשימוש לצורך קדושה פחותה יותר, אלא יש לגנוזו. [שו"ע מב, א, משנ"ב ג, וביה"ל ד"ה אסור, וד"ה מהם]

חכמינו ז"ל אמרו: "מעלים בקודש, ואין מורידים". ובכלל זה, שמוותר להשתמש בחפצים קדושים רק לצורך קדושה הגבוהה מקדושתם, אך לא לצורך קדושה הפחותה מקדושתם. ויש מהפוסקים שכתב, שדין זה הוא מדאורייתא; ויש שמסתפק

האם מותר להשתמש ב'תשמישי קדושה' לצורכי חולין?

השתמשו בהם, מותר להשתמש גם לצורך של חול. ולכן, לדוגמה, תפילין שעדיין לא הניחו אותן, אין להשתמש בהן לצורכי חולין; אבל נרתיק שייעדוהו לתפילין וטרם השתמשו בו, ניתן להשתמש בו לצורכי חולין. [משנ"ב מב, ב, וביה"ל א, ד"ה משל; ביאורים ומוספים דרשו, 2]

הכלל האמור ש'מעלים בקודש ואין מורידים', אמור הן לגבי חפץ הקדושה עצמו, כגון תפילין, והן לגבי 'תשמישי קדושה', כגון קופסה של תפילין. אך יש הבדל ביניהם: חפץ של קדושה שטרם השתמשו בו, מותר להשתמש בו לצורך קדושה פחותה יותר, אך לא לצורך של חול; ואילו ב'תשמישי קדושה' שעדיין לא

מדוע קדושת התפילין של ראש גדולה יותר מקדושת התפילין משל יד?

- אסור להשתמש בכל חלקי תפילין של ראש, ואף בקופסה של התפילין, עבור תפילין של יד. ומותר לגדול להשאיל את תפיליו לקטן - למרות שלגבי הגדול זו מצוה דאורייתא, ולגבי קטן יש רק מצוה דרבנן של חינוך - ואין זה נחשב להורדה בקדושה.

קדושת התפילין של ראש גדולה יותר מקדושת התפילין של יד, משום שרוב אותיות השם ש' ד' י', הרמוז בתפילין, נמצאות בתפילין של ראש: האות ש' על גבי ה'בֵּית', והאות ד' בקשר; ואילו בתפילין של יד רמוזה רק האות י', בקשר הצמוד לַבֵּית. ולכן - כפי הכלל האמור לעיל, שמעלים בקודש ואין מורידים

[שו"ע מב, א, ומשנ"ב ב-ד]

* בשעה שהתפילין מונחות על הראש, אסור להניח עליו מאומה מלבד חפצים שמיועדים להנחה על הראש, כגון כיפה וכובע; משום שנשיאת משא על הראש יחד עם התפילין, מהווה זלזול בקדושתן. ולדעת הרמ"א, אף חפץ שמקומו על הראש - אם משקלו הוא כמשקל (שקבעו רבותינו עבור) נפח של 'ארבעה קבין', דהיינו כ-12.7 ק"ג, או יותר, אסור להניחו על הראש. ויש שכתב, שאם החפץ אינו נוגע בתפילין, ניתן להקל בכך, ויש חולקים. ואם התפילין מכוסות - יש שצייד שניתן להקל ולהניח חפצים על הראש, משום שאין בכך בזיון לתפילין.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

מדוע נחפזים בחליצת התפילין בראש חודש?

"יהי רצון... שנשמור חוקיך". ושעת אמירה זו ראויה לחליצת התפילין, משום שבעבר היו שנהגו לברך בעת חליצת התפילין: "אשר קדשנו במצוותיו וציונו לשמור חוקיו". ויש שנהגו להסיר בשעת אמירה זו רק את הרצועה שעל גבי האצבעות. [משנ"ב כה, נט; ביאורים ומוספים דרשו, 74-76]

בראש חודש, נוהגים לחלוץ את התפילין לאחר 'חצי קדיש' שלפני תפילת מוסף; וחולצים אותן בחופזה, כדי לקצר את משך השהייה בין הקדיש לתפילה, ובין קדושת 'ובא לציון' לתפילה. ויש שכתבו, שבמקומות שבהם מכניסים את ספר התורה לארון הקודש מיד לאחר הקריאה, אין להשתהות כלל בין הקדיש לתפילת מוסף; ויש לחלוץ את התפילין ב'ובא לציון', לפני אמירת

הלוח היומי

כ"ז מנחם אב | רבי משה מרדכי ב"ר יצחק הלוי שולזינגר זצ"ל, בעל משמר הלוי

יארצייט:

ת"ח: רבי יהושע העשיל ב"ר יוסף זצ"ל, המכונה 'רבי יהושע חריף', אב"ד גרודנא, לבוב וקראקא, בעל מגיני שלמה ושו"ת פני יהושע.

תרט"ו: רבי אברהם מרדכי ב"ר יצחק מאיר אלטר זצ"ל, מגור, אביו של ה'שפת אמת'.

תרמ"ג: רבי מנחם נחום דב בער ב"ר שלום יוסף (מרז'ין) פרידמן זצ"ל, מסאדיגורה.

תרנ"ה: רבי משה אליעזר דן ב"ר אריה לייב רלב"ג זצ"ל, ר"י עץ חיים ובעל דמשק אליעזר.

תש"ב: רבי יהודה ב"ר משה ישועה פתייה זצ"ל, מגדולי ההוראה והקבלה בבגדד, תלמיד הבן איש חי, בעל מנחת יהודה, בית לחם יהודה, יין הרקח, עטרת רחל, כתר צדיק, חסדי דוד ועוד.

תש"ז: רבי דוד בהר"ן ב"ר נחום (משאדיק) לוי זצ"ל.

תשכ"ט: רבי מנחם שלמה ב"ר חנוך העניך בורנשטיין זצ"ל, האדמו"ר מסוכוטשוב.

תשנ"ז: רבי שמואל צבי הירש ב"ר אברהם אביש (מקראלי) הורוויץ זצ"ל, מספינקא-וילאמסבורג, בעל תפארת צבי וטבא דשמואל.

תש"ע: רבי משה מרדכי ב"ר יצחק הלוי שולזינגר זצ"ל, בעל משמר הלוי.

תשע"ה: רבי משולם פייש ב"ר מרדכי סג"ל לאווי זצ"ל, האדמו"ר מטאהש, בעל עבודת עבודה.

יארצייט הג"ר דוד בהר"ן (בן הג"ר נחום משאדיק) בעל ה"ארח דוד"
זהירות מדיבורים על חוגים ועדות

כאשר הגאון רבי דוד בהר"ן שמע את אחד ממקורביו מתבטא בגנות עדה מסוימת, אמר לו: "קח לך חמור וסע עמו לכל אשר תפנה, ובכל מקום שתראה אחד מהעדה הזו, בקש ממנו מחילה".

(ארח דוד - עמ' תלח)

נוהר שלא לדבר בגנות של חוגים, עדות, קהילות וכד' שזהו לשון הרע על רבים, והוא עוזן שקשה מאוד לתקנו

לפתוח את היום בטוב...

הצטרף אלינו וקבל את המייל היומי של 'דרשו'
'הפותח בכל יום' לתיבת המייל שלך

ככה מתחילים יום טוב במיוחד

סיפורים • חיזוקים • הלכה יומית • כתבות וראיונות • פרשת שבוע

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il